

Nro. 6.

A' FELS. R. TSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELEMÉBŐL.

*Költ Bétsben Januariusnak 19-dik napján 1798-ik
esztendőben.*

B é t s.

Az Arad Vármegyében fekvő Nagy Pély, és Gyula Varsand nevezetű Cameralis Józszágokat, a' Magyar Országai Felsőleges Királyi Cancelláriánál lévő Királyi Tanácsos és Udvari Secretarius *Neveri Elek*; és a' Magyar Felsőleges Királyi Udvari Camarán lévő Secretarius *Neveri József* Uraknak; hasonlóképpen ugyan azon Vármegyében fekvő *Krista Menes* nevezetű Cameralis Józszágokat, *Izsáky* testvér atyafiaiának méltóztatott Ő Felsőlege nagy kegyelmesen conferalni. — Itt *Bétsben* olyan gyenge idők kezdettének most járni, hogy a' külső városokban, az által okoztatott nagy

sár, *Debretzenben* és *Maros Vásárhelyt* is számát tenne; nem jár, hanem úsz benne a' gyalog járni szokott ember, azonban a' farsángi napok még is frissen telnek.

Nagy Britannia.

Londonból Decemb. 29-kén azt írják: Hogy a' *Bedfordi* Hertzeg, a' ki *Angliába* leg gazdagobb, az új taxákat szedő Commissariusok által, 300 font sterlingekig azért büntettetett volna meg, mivelhogy a' maga tselédjei és lovai számát, nem a' magok valóságok szerént adta-fel, 21 embereit és 17 lovait halgatással el-mellőzván, a' kik iránt azzal mentette magát, hogy a' fel nem adott személyek, nem viselnek liberiát, hanem a' liberiát viselő szolgainak csak segittségre vólnának, azokat pedig a' *Parlamentalis Acta*, nem vethette volna a' *Contributió* alá. — Tsak ezen egy hiba ki-nyilatkoztatása által, a' taxának öt annyi vétele szerént, 1220 font sterlingeket nyert az *Angliai* kintses tárház, melly által 2440 olyan szegény házi gazdákról vétethetik le az olyan taxa, a' kik elztendő alatt, tsak 10 schillingeket fizetnek. — A' *Parlamentum* tagja, és *London* várossa Kamerariusza *John Wilkes Esq*, a' ki a' *Politicus* világban, még a' maga ifjúságában igen ismértessé tette vala magát, a' közelebb múlt hónapban, *Decemberben*, életének 72-dik elztendejében megholt, ki is 1774-ben *Lord Majorrá*, 1779-ben pedig *Kamerariuszá* tétettetett vala, és a' ízónak valóságos értelme szerént, igen nagy *Patriota* vólt. — A' *Jószágát*, a' melly elztendőnként mintegy 1200 font sterlingeket hoz bé, és ezen kívül 60,000 font sterlingekből álló kész pénzt, és egy igen vállogatott könyvekből álló *Bibliothékáját*, a' maga leányának *Misz Wilkesznek* hagyta. — Azon izemélynek pedig, a' kivel házossági életen kívül való társolkodást tartott, és annak 16 elztendős leányának, egynéhány ezer font sterlingeket, és a' *Wight* szigetiben lévő házát testálta. A' *Testamentum* tökéletességre való hajtoját pe-

dig azon kérte, hogy az ő sirhalma felibe teendő egy sima márvány köre, tsak ennyi irást metzettessen: „*John Wilkes*, a' szabadság' barátja.”

Az *Irlándiai* V. Király, a' mostan folyó háború ideje alatt nyert tengeri győzedelmek meghálálására való innepül, ezen folyó hónap', Jan. 16-kát rendelte-ki. Az északi tengeren egy olyan fregattájok járkál széljel a' Frantziáknak, a' melylyen a' *Noréi* partot ütett személyek Delegatussai vagynak — mellynek el-tsipésére, az Anglusok egynéhány hajókat küldöttek-ki. — Hogy a' *Londoni* és a' *Pétersburgi* Udvarok között újra fontos álliantziát illető tractatusok folynak, azt a' fennebb említett *Londoni* levél igaznak lenni hirleli — nem különben azt is, hogy már most még azok is az új taxa beli *Systema* ellen kiköltönek, a' kik eleintén a' mellett egész enthusiaszmussal tartottanak vala.

A' napkeleti *Indiából* vett újabb tudósítások szerént, mindenek tsendességben vagynak ottan, és ezen tudósítás nem igaznak lenni erőssitti azt a' szárnyára költ hirt, hogy *Tippo Saib* hadakozáshoz készülne. — Lord *Maira* a' Frantzia szegény Emigránsok között, elztendőnként 10,000 font sterlingeket osztogattat-ki. A' Frantzia hadi tisztekből álló Ingenieursok, az Angliai *Canalis* és *Calais* környéke meg-kémlelésében foglalatoskodnak. — Az Angliai népre vetett új taxa iránt, Decemb. 18 kán azt mondotta vala *Pitt*, hogy az abbeli *Systema*nak akár eleibe szegezze magát a' nép, akár pedig ne, de ő (*Pitt*) meg vagyon az iránt győzöttetve, hogy nemtsak az, hogy ő az által a' maga kötelességét tselekedte, hanem a' nép továbbrá való bóldogságát is akarta kifejközölni — és hogy ő, a' nép az iránt való kedvelenségétől leg kissebbet sem tart. — Továbbá mond *Pitt*, képtelenség olyan hitel felett való dolgot még tsak hallani is, hogy 7 milliókból álló új taxa által, az Angliai kereskedés meg-tsökkenne, és a' miatt az Ország bóldogsága semmivé tétetődne. Azonban az új taxa beli Sys-

themát annyi részben modificálta *Pitt*, hogy a közönséges sorsú embereknek kedvezni akarván, a' gazdagabb sorsuakra, annál nagyobb taxát vetet. — Melly szerént az órákra, kutyákra, lovagolni és szekerezni való lóvakra, kotsikra, 's több a' félékre, nagy taxát vettetett.

Az ennekelötte ment leveleinkben meg-irtuk vala ugyan, hogy *Bétsben*, és *Párisban*, a' közelebb múlt elztendőben hányon születtenek és hóltanak meg, most pedig a' *Londoni* és a' *Hámburgi* születettek és meg-hóltak izamát is közölni akarván E. Olvasóinkal, az öszve hasonlíthatas végett írjuk meg újra, hogy *Párisban* a' *Rospublika* 5-dik elztendejében 23,558-tzan születtenek, 20,291-gyen meg hóltanak 5638 meg házosodtának, 1043-man pedig egymástól el váltanak. — *Bétsben* az 1797-dik elztendőben mindöszveséggel 11,246 emberek születtenek, meg-hóltanak pedig 15,915-tön. Házosságra léptenek 2170-nen. — Az 1797-dik elztendőben *Londonban* születettek' száma 18,645-re, a' meg-hóltaké pedig 17,014-re tettetik. — *Hámburgban* 3355 tön születtenek 3673-man pedig meg-hóltanak. — Az *Oláh Ország* eddig vólt *Hospodár Hertzeg Alex. Ypsilandi* felöll azt írják, hogy a' *Török Császár* által Dec. 11-kén, a' maga hivataljától meg fosztottatott, és hogy helyibe a' Kapitány *Basa* első *Dragománya*, *Hangerli* neveztetett vólna ki — a' ki a' *Widdini* *Rebellis Basa* ellen 80,000 emberekkel indút útra. — Azok az *Angliai* hajók, a' mellyek a' mostan folyó háború ideje alatt a' *Hollandusok* tól nyert *Ceylon* és *Trincomale* nevezetű szigetekben rakadtanak meg, az oda való mindenféle *Productumokkal*, a' *Londoni* kikötő helyekbe, nem régibe szerentsésen meg-érkeztenek. — A' *Londonban* lévő követhet, egy olyan *Kurir* találván nem régiben meg-érkezni, a' ki *Pétersburgtól* fogva *Cuxhávenig*, 14 napok alatt utazott, ezen sebesen való utozásából azt hozzák már ki némelylyek, hogy az általa küldetett tudósításnak igen fontosnak kelletik lenni. — Decemb. 25-kén annak kezdett vala hire futamodni *Londonban*, hogy az

Angliai Király egy Ministerinek, a' *Rastadti* Congressusba való küldése végett, tudósítást vett volna.

Frantzia Respublika.

Párisból Jan. 2-kán. Hogy *Bonaparte* visszamegyen *Rastadtba* vagy nem? azt még itt bizonyosan tudni nem lehet. — A' mint a' hire, a' Directorium most igen fontos dolgok meghányásában vetésében foglalatoskodik. — A' közelebb-ről ment *Kurirban* is említett Portugalliai követ *d' Aranja* felől azt írják *Párisból*, hogy a' *Tempeli* fogságba tetettetett volna, és hogy a' *Portugalliával* kötött békeség, a' *Párisi* igazgató szék részéről, formaliter még nem publikáltatott volna. — A' *Bernai* és a' *Helvétziai* Cantonok iránt való ki-jelentését a' Frantzia Directoriumnak, a' *Párisi* Közönség nem egyébnek, hanem az ellenek folytatandó háború ki-jelentésének tartja, a' minthogy a' *Helvétziaiak* is, a' dolgot tréfára nem vévén, a' had folytatására kemény készülteket tésznek.

Az ifjabb Tanáts Dec. 30-kán tartatott ülésében, a' Directorium által hozzája küldetett követség által, ilyen foglalatú irás olvastatott fel. — A' Brumairnak 19 kén (Nov. 9 kén) hozattatott törvény, az ennekelötte vólt nemeseket, minden közönséges hivatalok viselésétől ki-rekelztette vala ugyan, de a' vólt nemesekhez való kedvezésből még is a' határoztatott vala meg, hogy a' kik a' Respublikához való szereteteknek nyilvánóságos jeleit adják, azok a' közönséges hivatalokra ezután is fel-vétettethetnek. — Minthogy pedig ezen kivétel, nintsen elég világosan meghatároztatva, tehát az 500 személyekből álló tanátsból azt kívánja a' Directorium, hogy a' Brumairnak 19-kén hozattatott törvény tökéletesen való beteljesítésére nézve, a' vólt nemesek iránt való Articulusok egész világossággal határozatassanak meg. — A' Frantzia Respublika földin árestáltatott személyek naponként tejendő vallás tételeikről azt írják *Párisból*, hogy azok igen fontosok vólná-

nak, és hogy az egész öszve esküvés leg nevezetesebb eszközei, a' *Pichegru* Agensei lettenek volna, és hogy az ök egymással folytatott Correspondentziái olyan módon irattattanak, hogy azoknak Clavissát, rajtok kívül senki ki nem találhatta. — Hogy a' *Tunisi Dey*, a' Frantzia Respublikához melly nagy emberséggel viseltetett, 18 el-fogattatott Frantziákat szabadon bocsátván, *Bonaparte* a' Directoriumnak ezt azzal együtt adta tudtára, hogy ő (*Bonaparte*) a' mig Olasz Országban múlatott volna, az alatt a' Törököket, a' Frantzia Respublika hozzájok való barátságára, bizonyossokká tenni igyekezett. — Hogy a' *Liguriai* Respublika, minden Török rabszolgákat szabadon bocsátott; hogy a' Törökök közül is, nemcsak sok privatus személyek, hanem még a' Diván is, a' Frantzia Respublikához való barátságának nyilvános jeleit adta; hogy a' *Porta* a' *Corfuban*, *Zántéban*, és más több helységekben is lévő Frantzia truppok könnyebbségekre, igen sok gabonát küldött volna; és végtére, hogy a' *Lévántai* Frantzia kereskedés, a' Törökök uralma alatt, leg jobb állapotban legyen.

Bonaparte felől a' *Párisi* levelek újra egy ilyen Anekdótát irnak; Hogy ő nem régiben valamelly durva szőrös felső ruhában, a' kereskedők' egy nagy társaságokban találván megjelenni, az ott jelenlévők közül egyik, a' ki *Bonapartét* nem ismerte vala, egymás embertől, a' ki *Bonapartét* ismerte, azt kérdi, hogy ki volna azon kereskedő, és hogy honnan jött volna oda? Mellyre mond a' másik, Német Országból, holott igen nagy és fontos foglalatosságokat vitt véghez, most pedig azoknál nem kissebbek el-igazittások végett, *Angliába* szándékozik menni. — A' *Párisiak* nagyon hízkelkednek magoknak a' Frantzia truppok *Angliába* való szerentsésen lejendő ki-szállásokkal, a' merre felé a' Frantzia truppok keményen kezdettenek takarodni. — A' Frantzia Országi Discursusoknak most csak az *Angliába* való ki-szállás a' nevezetesebb tárgya, és a' Frantzia truppok is előre nagyon örvendenek azon

gazdág prédának, mellyet magoknak *Angliába* nyerni gondolnak, nem jutván eszékbe az a' közmondás: *Hogy mig a' medve nints meg löve, nem tanátsos annak a' bõrit el-adni.* — Az Anglia ellen menendõ Frantzia ármádia három corpusokra osztattatik tulajdonképpen, mellyek közül a' nagyobbik *Bretagnában* gyült öfzve, mellyet Generál *Bonaparte* maga fog kommandirozni; a' második *Normándiában*, mellyet Generál *Desaix* fog vezérelni; a' harmadik pedig *Flándriában*, mellynek vezérlése *Bernadottéra* vagyon bizattatva. Ezen három corpusok annál keményebbé való tételek végett, a' *Caronaden* nevezetű, és az Anglusok által találtatott nagy ágyúk öntéseken, nyakra före dolgoznak a' Frantziák, a' mellyekkel 60 és 64 fontos ágyú gollyóbisokat is, széltibe ki-lövetethetnek. — Ezen *Caronadenek*, a' bombikot hányó hajókra fognak rakattatni, hogy az azok által lejendõ fedezés és óltalom alatt, annál bátorságosobb állapotban juthassanak a' Frantzia truppok, az Angliai kikötő helyekbe. — Az 500 személyekből álló tanáts is helyben hagyta azt a' Projectumat, hogy az *Angliába* annál hamarabb lehető ki-szállás végett, 80 milliomot kellene a' Frantzia Respublikának költsönbe fel-venni, melly summa ki-tsinálására, sok Frantzia patrioták böven kezdettenek adakozni. — A' *Beer-Cherf* nevezetű 'Sidó Ház, a' tsak most említett summa potlására, 3600 livrákat ezen izen mellett adott-ki, hogy ezen summátska, felette tsekély segedelem vólna, az *Albioni* (Angliai) Respublika fundamentuma meg-vetésére.

A' *Strafsburgi* áruló botokat, Jan. 5-kén megvisgálván, a' miféle Angliai portékák azokban találtattanak, mind el-petsételtettnek. — Hasonló módon tselekedtenek azon portékák iránt, Frantzia Országának több tartományjaiban is. — A' *Strafsburgi* Municipalitásban nagy változást tettetett a' Frantzia Directorium, annak tagjai közül sokakat nyugodalomra botsátván. — A' *Colmári* Departementum Administratora Polgár *Mezger*, azért küldettetett *Mühlhausenbe*, hogy azon vá-

rost, Frantzia Országhoz kaptsolja. — A' Bernai Canton, a' mint a' közelebb ment *Kurirban* is emlitettük vala rövideden, igen kemény Proclamatíót adott ki, a' mellyben az oda való lakosokat arra ösztönözte, hogy az ő elejek véreikkel vétettett szabadságért, az ellenséggel bátran szembe száljanak, és azért nemtsak a' magok vagyonjait, hanem a' mellett életeiket is fel-áldozni ne sajnálják. — Ezen Proclamatióban továbbá az irattatott: Hogy minket más veszedelem is fenyeget ugyan, mivelhogy vagynak olyan rosz gondolkozásnak, a' kik a' mi nyugodalmunk egyességünk, és boldogságunk ellen ölzve esküdtenek. — A' hazájokból ki-üzettett személyek, a' haza áru-lók, nemtsak a' magok beszédjeik, hanem irkálások firkálások által is mind azon törekednek, hogy a' mi egyetértésünk közé, az egyenetlenség és nyughatatlanság magvát hintsék el, a' melly által a' mi szomszédunkal való egyet értésünket, harmóniánkat meg-zavarják: — Erre való nézve kedves és hiveséges hazafiak! egyesittsétek a' ti ereiteket a' miéinkel együtt, a' mi egyességünk, közönségesen való ellensége ellen, és ekképpen a' mi meg-rettenhetetlen bátorságunk, az ő Projectumokat mind ölzve zavarja, semmivé télzi őket.

Batáviai Respublika.

Hágából Decemb. 30-kán. A' Batáviai Frantzia ármádia fő vezérévé, Generál *Joubert* tétettett immár, a' kit *Minister la Croixval* minden nap várnak ide meg-érkezni. — A' Nemzeti gyűllés azon 43 tagjainak 9 articulusokból álló politikai vélekedéseket, a' kik a' Democratziát mentől tisztábban lehet, úgy kívánják fel állítani, a' Nemzeti gyűllés Decemb. 26-kán szándékozott vala meg-állítani vagy meg-vetni, de a' mint a' fennebb irt *Hágai* levél hirteli, a' még Decemb. 30 káig sem határozthatott meg, azoknak meg-visgálásokra több idő kívántatván, annyival is inkább, hogy már a' *Hollandia* tartománya majoritással is, azon 9 articulusok helybe hagyások mellé ál-

lott. A' lakosok jövedelmekből fizetendő 8 pro Cent iránt is még a' nehezségek el nem háríttat-hattak. — *Utrecht, Oberyssel, és Gröninga*, a' Con-tributiók régi módját, a' Reparitiók és Quották szerént akarják fel venni, és a' több tartományok is talám az ő példájokat fogják követni, melly szerént azután csak az egy Hollándia tartománya marad hátra, hogy abban ő is meg-egyezzék.

Helvétzia.

Bernából Decemb. 20-kán. A' *Helvétziai* szé-
lin lévő *Básileai* Püspökséghez tartozó helységek-
nek, a' Frantzia ármádia által lett hirtelen való
el-foglalása, a' *Helvétzia* lakossainak felette meg-
sértette a' májokat. És a' Frantzia Generál *Au-
gereau* parantsolatját, Frantzia Agens *Bacher* ál-
tal alig érthették meg a' Helvétziaiak, azonnal a'
régii Helvétziai vér forrani kezdett benne. — A'
Bernai azon helységekhez leg közelebb fekvő Can-
ton, a' Generál *Erlach* vezérlése alatt, mingyárt
10 bataillonokból álló gyalogságot indított a' nap-
nyugoti határ szélek felé, mellyeket *Solothurn*
környékén szállított-meg. Ezen 10 bataillon gya-
logságok, a' *Sterneberg, Zollikofen, és Ronolfingen*
regimentjeiből vállogattatván-ki, a' több hátra
maradott regimentek is, nagyon mozgásba ered-
tenek. Egy dragonyos regiment 40 ágyúkkal in-
dítottatott útra, mellyek közül 6 tizenkét fontos,
12 hat fontos, 22 pedig négy fontosok vóltanak.

Az eddig vólt *Básileai* Püspökség tartomán-
nyában lévő *Nouveville* nevezetű városban, ilyen
rendes történet esett nem régiben: — A' városi
Polgármester, az egész Amplissimus Magistratussal
együtt, a' Frantziák oda való bé-menetelekre vá-
rakozván, el-végzik magokban, hogy elejekbe
egy Deputatziót küldvén, általa nekik aggratu-
laljanak, meg-érkezéseket szerentséltessék. De
ezonban hirtelen olyan tudósittást vésznek, hogy
valami lovasok, kék köntösben veres hajtokával
a' városhoz közelittenének, semmit nem kételke-
dett benne a' tanáts, hogy azok más rendbéli em-

berek vólnának, mint sem valami Frantzia Generál a' maga Adjutansaival együtt, tsak hamar azért nagy sebességgel és sietséggel, tanátsbéli paráda ruhájokbe fel-öltözvén, a' magok szolgaitól kísértetve, a' Frantziáknak lenni gondolt lovasok eleibe ki-mennek, kiket a' város kapujánál találván, nagy peroratiót tartanak nékik, a' mellyben az ő várossákat, és az egész polgárságát, a' Frantzia Respublika jó indulatjába leg felségesebb módon bé-ajánlják. — Az idegen lovasok Frantziáúl nem tudván, szemek szájjok el hül rajta, hogy melly nagy tisztesség adattatik nékik, de hogy mire való légyen az, ki nem tudják gondolni, végtére pedig a' Polgármestert azon kezdik instalni, hogy az ő mesterségeket, a' kötelen való tanzolást, ottan producalni engedné meg nékik, ekkor szégyenletekben az Amplissimus Magistratus tagjai majd el-süjvedtenek, hogy a' Frantzia Generalitasnak lenni gondolt lovások nem egyebek, hanem tsak kötelen tántzoló kome-diások. —

Német Ország.

A' Máintzi igazgatás módja, már egészen Frantzia kaptára üttettetik. — *Kreutznachban* a' Frantzia igazgató szék olyan parantsolatot adván ki, hogy *Máintzban* egy új Municipalitás állittatnék fel, a' Máintzi polgárság Generál *Lefevréhez* folyamodván, azon kérte a' Generált, hogy az ő előbbeni tisztviselőjeket, a' Municipalitás nevezete alatt továbbrá is hagyná meg, mellyre néki a' Generál ilyen válasz adott: Igen is, a' magok hivataljokban mind meg maradhatnak addig, mig helyekbe mások vállalztothatnak. — A' szabadság fája Jan. 7-kén ásatott fel *Máintzban*, mellynek alkalmatosságával, a' Municipalitás Praesidense Bátor *Bibra* tartott egy peroratiót, estvére kelve pedig, az egész város illuminaltatott. — A' *Máintzi* hajókra három színű zászlók függesztetnek ki. — Generál *Lefevre* azt publikáltatta, hogy a' melly *Máintzi* lakosok a' Frantziák miatt a' magok honnyaikat oda hagyták vala', mennye-

nek vissza, mert azok nekik vissza fognak adat-
tatni. — A' *Máintzi* Universitas Bibliothecájából
Generál *Hatry*, a' *Párisi* Fr. Directorium számá-
ra 3 darab leg régibb nyomtatványokat vett-el,
mellyek közül két darab, a' Bibliának felette régi
ki-adása, mellyet minthogy meg-kellett lenni,
jó szívvvel által engedtenek a' Frantzia Directorium-
nak. — A' *Rénus* bal partyán lévő helységekbe,
a' Frantziák a' magok Systhemájokat mindenüvé
bé-kezdették vinni, az ennekelötte vólt tiztviselő-
ket a' magok hivataljoktól meg fosztván, helyek-
be más rendbeli személyekből álló Municipalitást
kezdettének fel-állítani. — Az a' *Mártin* nevezetű
kevés időre igen jó interest fizető személy, a' ki-
ről a' közelebbről való esztendőben költ leve-
lünkben is emlékeztünk vala, mivel az ő tselekedé-
téhez gyanúság fért, tehát a' *Müncheni* igazgató
szék rendeléséből el-fogattatott.

A' Frantziák Generálja *Hatry* és a' *Máintzi*
V. Fejedelem Generálja *Rüdt* között, a' Frantzia
Respublika 6-dik esztendejében Nivosának 8-kán
(1797-ben Dec. 28-kán) készítettett Capitulatio, a'
melly mellett *Máintz* a' Frantziák birtokába bo-
tsáttatott, az ide alább meg-irt Articulusokból
állott. — 1. Art. A' *Máintzi* és a' Német Biroda-
lombéli minden más truppok, az arra meg-kiván-
tató idő alatt *Máintzból* egész katonai parádéval
ki takarodnak ugyan, de úgy, hogy ők is mind
az ártillériájokat, és egyéb fegyvereiket, mind
pedig bágásiájokat, hadi Cassájokat, lovaikat,
szekereiket, minden akadályon kívül magokkal
együtt el-vihessék. — *Felelet.* Azok a' *Máintzi*
választó fejedelemség, és Német Birodalombeli
több más truppok, a' mellyek a' *Máintzi* garni-
sonhoz tartoznak, *Máintzból* és *Kasselből* Nivosá-
nak 10-kén (Dec. 30-kán 1797-ben) egész katonai
parádéval, minden fegyverekkel, lovakkal, Cas-
saikkal együtt ki-mehetnek, mellyek a' *Rénusi* és
Kasseli kapun ki-menvén, a' *Kostheimi* hidan ke-
resztül menve, a' *Ménus* bal partyára takarod-
nak. — A' feleségeik, gyermekeik, és bágásiájok
el-küldhetisekre való nézve pedig rendelések fog-

nak tétettetni. 2. dik Art. Azok a' kazármák és ispotályok, a' mellyekben most a' *Máintzi* truppok fekülznek, és a' mellyekben az ő fegyverek, bágásiájok, szekerek, öltöző ruhájok, artillériájok, 's több egyéb munitziójok, a' Német Birodalombéli magazinumok, az özvegyek és az árvák fundussok, a' várhoz tartozó artillériák, a' fegyver házbeli és a' hadi épületekhez való portékák vagynak, mig onnan ezek mind el takaríthatatnának, addig is az ő dispositiójok alatt fognak maradni. — *Felelet.* A' fegyverháznak, magazinumoknak, minden munitzióknak, a' kazármáknak és minden más katonai épületeknek, a' hozzájuk tartozó portékákkal együtt, hasonlóképpen a' föld ábrózzainak, mappáknak, és a' katonai minden irásoknak a' *Frantziáknak* által kell adattatni. — Mellyek iránt készítettendő specificatióban fel fog jegyeztetni, hogy mik a' *Máintzi* válafztó fejedelméé, és mik a' Német birodaloméi. — 3. dik Art. Azok a' betegek, a' mellyek az ispotályokban maradnak, a' *Máintzi* Doctorok gondviselesek alatt léfzenek, és minekutánna meggyógyúlnak, minden ellentálláson kívül a' magok bataillonjokhoz vissza térnek. — *Felelet.* Meg engedtetik. — 4. dik Art. Mindazoknak, valakik a' *Máintzi* vagy a' Német Birodalombéli katonaság számához tartoznak, ha az ő betegségek, vagy egyéb dolgok el igazittások végett hátra akarnak maradni, ezt tselekedni szabadságokban fog állani, és hogy a' magok ingó jovaikat elvitethessék, arra nékik nemtsak a' meg kívántató idő, hanem az alkalmatosság szerzése is meg fog engedtetni. — *Felelet.* A' katonai állapot alkotmánya réguláji szerént meg fog engedtetni. — 5. dik Art. A' *Máintzi* truppok *Aschaffenburg* felé mennek, mellyre nékik adattassék passus, hasonlóképpen a' Német Birodalombéli több azon truppoknak is adattassék passus, a' mellyek a' *Rénus* jobb partya felől lévő helységekbe mennek vissza, vagy pedig a' *Generál Báró Staader* trupjaihoz fogják magokat tsatolni. — 6. dik Art. A' *Máintzi* és a' Német Biro-

dalombéli truppoknak elmenetekre megkivántató lovak és szekerek fognak rendeltetni, a' kik a' magok magazinumokból, annyi kostet és kenyeret fognak magokkal elvinni, a' mennyivel a' teendő uttyok alatt megérhetni gondolják. — *Felelet.* Megengedtetik.

Máintznak a' Frantziák kezébe való botsátása végett, Frantzia Generál *Hatry*, és a' *Máintzi* Generál *Küdt* között kötött Capitulation kívül, a' fennebb említett Frantzia Generál, *Wisbadenben* Decemb. 29 kén Báró *Deelex* és *Bibrával* is egy civilis capitulatióra lépett, a' melly 13 Articulusokból álló Capitulatióban a' többeket elhalgatván a' leg nevezetesebb Articulusok ezek. 3-dik Art. Az eddig volt választó fejedelemségbéli egyházi és polgári igazgatás módja hogy továbbra is meghagyatassék. — *Felelet.* Ennek meghatározása egyedül a' Frantzia Directoriumtól függ. 4-dik Art. Hogy az egész *Máintzi* tartományban lévő minden lakosok, mind a' magok személyek, mind pedig vagyonaik iránt tökéletes bátorságban tartottassanak. — *Felelet.* Megengedtetik. 5-dik Art. Hogy valakik a' *Rénus* bal partyán lévő helységekben, vagy a' városból kiakarnak menni, sem abban, sem pedig holmi portékáik jószágaik eladásokban meg ne akadályoztassanak. — *Felelet.* Az ezt illető engedelem egyedül a' Directoriumtól függ. 6-dik Art. Hogy az isteni szolgálat tétel szabadon gyakoroltathassék. — *Felelet.* Megengedtetik. 7-dik Art. Hogy a' polgári administratio továbbra is megtartottassék. — *Felelet.* Addig fog megengedtetni, mig a' Frantzia igazgató szék az iránt egyebet nem fog meghatározni. — 8-dik Art. Hogy senki is a' maga vélekedéséért meg ne büntettessék. — *Felelet.* Megengedtetik. 9-dik Art. Hogy senki is katonai szolgálat tételre ne erőltessék, senkit is számkivetésbe vagy a' városból ki ne küldjenek, ha szintén Criminalis actio alatt volna is; e' mellett az ifjúság katonának ne fogattassék, és a' népre semmiféle Contributio vagy Requisitio neme ne vettessék. *A' Felelet* erre az, a' mi a' 4-dik Articulusra adat-

tatott vala, a' lakosok tsendességekre való nézve, a' többi pedig a' Frantzia Directoriumtól függ. 10-dik Art. Egész bizodalommal fognak az iránt lenni, hogy a' Frantzia truppok mind a' *Máintz* egész tartományából, mind pedig a' *Rénus* jobb partyáról el fognak takarodni. — *Felelet.* A' mennyiben lehetséges lészzen, és a' környülállások is meg-engedik, a' *Máintz* tartományához tartozó mind a' *Rénus* jobb, mind pedig a' bal partyán lévő helységekhez kedvezéssel fognak lenni. — A' mint Jan. 7-kén *Máintzból* írják, a' Frantziák oda való bé-menetelek nagy rendeletlenséggel esett-meg.

A' *Prussiai* Király, az egész alatta való népnek örömére, olyan kegyelmes rendelést tenni méltoztatatt, hogy a' melly visszá való élesek, eddig elé az oskolai könyvekbe, és a' Candidatusok examenjekbe, hasonlóképpen a' Theologicus és Philosophicus irások revisiójokba bé-tsulztanak vala, azok ennekutánna el-töröltetvén, az ezeket illető foglalatosságok, azon lábra fognak állittatni, a' mint azok a' nagy *Friedrich* idejiben vóltanak. — A' *Prussiai* Király a' közelebb jövő tavasszal fogja a' maga népe Homagiumát le-tettetni. — Az a' hire, hogy a' közelebbk jövő nyáron, a' *Prussiai* truppok *Berlin* mellett lejendő meg-telepedések alkalmatosságával, a' *Muszka* Tsászár is meg-akarna ottan jelenni.

Olasz Ország.

Azok a' Tsászári Királyi truppok, mellyek *Olasz Országban* a' Fegyver-Tármester Gróf *Wallis* vezérlése alatt vagynak, Jan. 9-kén mentenek-bé *Udinéba* és *Cividaléba*, mellyeket más nap, Jan. 10-kén, a' F. M. L. Hertzeg *Reusz* vezérlése alatt való második colonné követett, melly is ugyan azon a' napon, *Pálmanovát*, *Catroivot*, és *Resciutot* el-foglalta. — Valahová a' Ts. truppok bé-mentenek, a' lakosoktól mindenütt nagy öröm kiáltásokkal fogadtattanak. — A' *Cisálpinai* Respublika' földin igen kemény büntetés alatt meg-tiltat-

latott, a' gyermekek ki-herélése. Ennekfelette a' Castratusoknak (herélt legényeknek) sem lézzen ezután szabad a' *Cisálpinai* Respublika földin lévő téátrumokban énékelni.

A' Revolutiót kedvellő azon személyek közül, a' kiket *Bonaparte* a' *Cisálpinai* Respublika törvénytévő test tagjaivá nevezett vala ki, a' magok hivataljoktól sokan azért bútsúztanak el, mivel az ő vallás tételek szerént, az ő hivataljaikat nem magától a' *Cisálpinai* Respublikától nyerték vala.

Török Ország.

Jan. 4-kén azt irják *Zemlinből*, hogy a' Rebelisek igen tsendesesen viselik magokat *Semendriában*, és a' mint láttzik, ebben az elztendőben semmit sem akarnak próbálni, a' kik a' *Belgrád* meg-kémlelésére magok közül 600-zat ki-küldvén, minthogy ők vissza nem tértenek, sem az irántok el-küldött kémek, semmi bizonyos hirt nem hozhattanak, annakokáért hogy mitsoda fatum találta őket, még eddig tudni nem lehet. — Azonban a' *Belgrádi* Basa, mindenekre való nézve igen jó provisiót tenni, és a' várat, nemtsak az életre tartozó dolgokkal, hanem mindenféle munitziókkal is jól meg rakattatni igyekeznek.

Elegyes Tudósittások.

A' *Corzirai*, *St. Márai*, és több *Lévántai* szigetekben nagy békételenség uralkodik, az azokra Frantziák által vettetett contributiók és requisitiók miatt. — Sokan ölzve esküdvén a' Frantziák ellen, egy Generalist és sok katonát meg öltek. Ezek a' szigetek is jobban szeretnék, ha *Velentze* várassával együtt, a' kétfejű fekete sas szárnyainak árnyékába nyughatnának. — A' *Rénus* bal partyán fekvő, és a' Frantzia Respublikához kaptsoltatott Német tartományokban, az ifjúság neveltetése is Frantzia lábra állittatik. — *Dünkerka* vidékén, minden helységek dugva vannak Fr. katonasággal. — A' *Tigurumi* Canton is, az

eddig vólt Constitutiójának meg változtatásában foglalatoskodik. — *A. Belgiomban* a' hadi szolgálatot kerülő ifjak szorgalmatosan fel kerestetnek, 's regementekhez küldetnek. — *A' Würzburgi* fegyverbe öltözött lakosok széllyel oszlottak. — *Az Ehrenbreitsteini* várból is ki költöztek a' Ts. K. katonák December 29-dik napján.

Mulzka Lengyel Országban, a' békételesség tüze még imitt amott a' hammú alatt lappang, és nem régiben *Grodnában*, 12 külömbkülömbféle characterü személyek fogattattanak-el. — *A' Rengersburgi* Diéta, a' Német Birodalom *Rastadtba* lévő követjeinek el-küldette azt a' plenipotentiát, mellyet töllek a' Frantzia követtség kívánt vala: Hogy a' *Rénus* bal partyán lévő helységek a' Frantziák birtokába esnek, ezen hirnek vetelén *Amsterdámban* nem zsákkal ijedtenek meg, mivel az által a' *Rénus* vizén való Német Országbeli kereskedésekben, felette nagy tsonkulást szenvedni látattatnak. Az *Amsterdami* azon nagy Capitalisták, a' kik eddig a' magok pénzek interesséből éltenek, a' mostani idő környülállásai miatt sok kárt szenvedvén, már most kereskedésre akarják magokat adni.

* * *

Az Erdély Orzági nyelv mivelő Tudós Társaságtól, mit és mennyit lehessen jövendőben várni, ki-tettzik szorgalmatos iparkodásának azon első zsengejéből, melly az 1796-dik esztendőnek vége tagján illyetén tzim alatt adódott ki: „*A' Magy. Nyelv mivelő Társaság Munkáinak 1-ső darabja, Szebenben. Nyomtattatott Hochmeister Márton betűivel 1796 ban in 8vo.*

Három *Szakaszra* vagy on ezen 1-ső darab felosztatva. Az első a' Magy. Nyelv tulajdonságairól szól. A' második néhány Haza esméretet illető tikkelyt foglalja magában. A' haramadik 12 elegyes munkát, 's elme darabokat ad elő. Mindenik érdemes az olvasó figyelmetességére.